

РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ ПРОДАЖІВ ЯК КЛЮЧОВИЙ ПОКАЗНИК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

М'ячин Валентин Георгійович

*доктор економічних наук,
професор кафедри соціально-економічних дисциплін,
Дніпровський державний університет внутрішніх справ*

Бондар Євген Якович

*аспірант,
Український державний університет науки і технологій*

Рентабельність продажів у м'ясопереробній галузі є важливим показником, оскільки [1]:

– відображає ефективність виробничої діяльності – чим вищий показник, тим менше витрат йде на операційну діяльність;

– демонструє конкурентоспроможність – підприємства з високим ROS мають кращі позиції на ринку;

– визначає прибутковість бізнесу – у цій галузі, де велика частина витрат припадає на сировину, ефективне управління витратами є ключовим фактором успіху;

– допомагає оцінити інвестиційну привабливість підприємства – стабільне зростання показника свідчить про ефективний менеджмент.

Формула для розрахунку рентабельності продажів виглядає таким чином

$$ROS = \left(\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Виручка}} \right) \times 100\%.$$

Дані для розрахунку беруться з фінансової звітності підприємства, а саме:

Чистий прибуток – з Фінансового звіту (Форма №2, рядок 2350),
Виручка – з Фінансового звіту (Форма №2, рядок 2000).

Цей коефіцієнт показує, яка частка чистого прибутку припадає на кожну гривню доходу компанії [2].

На основі наданих даних нами проведено розраховано показник рентабельності продажів (ROS) для підприємств м'ясопереробної галузі за період 2020–2023 років (табл. 1).

Аналіз динаміки рентабельності продажів досліджуваних підприємств показав таке. ПАТ «БОГОДУХІВСЬКИЙ М'ЯСОКОМБІНАТ» продемонстрував поступове зростання рентабельності продажів з 0,665 у 2020 році до 2,841 у 2023 році. Це вказує на покращення ефективності діяльності підприємства та зростання частки чистого прибутку у виручці.

Таблиця 1

**Розраховані значення рентабельності продажів (ROS)
для залучених до дослідження м'ясопереробних підприємств**

Підприємство	2020	2021	2022	2023
ПАТ «БОГОДУХІВСЬКИЙ М'ЯСОКОМБІНАТ»	0,665	1,103	1,179	2,841
МК «ФАВОРИТ ПЛЮС»	5,674	3,699	2,775	3,181
ТОВ «АЛАН»	0,359	1,337	0,614	0,886
ТОВ МК «ЮВЛЕЙНИЙ»	1,378	1,433	1,288	1,484
ТОВ «НОВА ЗОРЯ ДНІПРА»	3,693	2,289	1,894	2,374
ТОВ «САЛТІВСЬКИЙ М'ЯСОКОМБІНАТ»	3,484	1,233	0,838	1,702

На рис. 1 показано зміну показника рентабельності продажів для досліджуваних м'ясопереробних підприємств за 2020–2023 р. у динаміці.

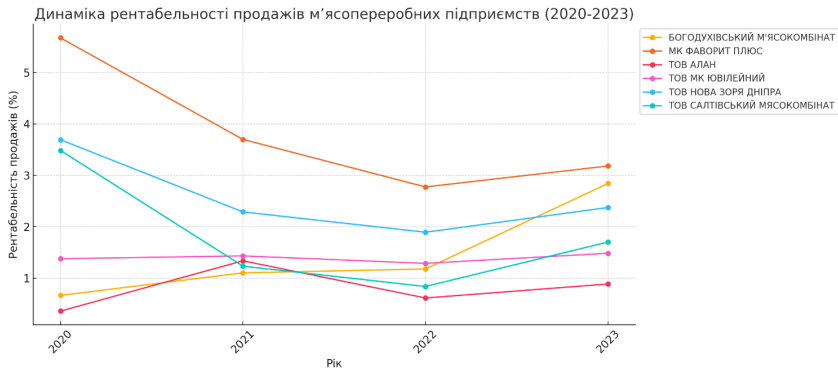

Рис. 1. Динаміка зміни показника рентабельності продажів для досліджуваних м'ясопереробних підприємств за 2020–2023.

МК «ФАВОРИТ ПЛЮС» показав значні коливання рентабельності. У 2020 році показник був високим (5,674), але вже у 2021 році він суттєво знизився до 3,699, а в 2022 році до 2,775. Проте у 2023 році спостерігається певне покращення – 3,181. Така динаміка може бути пов'язана з нестабільністю ринкових умов або змінами в структурі витрат.

ТОВ «АЛАН» у 2020 році мало дуже низьку рентабельність (0,359), проте у 2021 році вона суттєво зросла до 1,337. Надалі відбулося зниження у 2022 році (0,614), але в 2023 році знову спостерігається відносно зростання (0,886). Це свідчить про коливання ефективності діяльності підприємства.

ТОВ МК «ЮВІЛЕЙНИЙ» демонструє відносну стабільність у рентабельності продажів. Значення показника варіювалися від 1,278 у 2020 році до 1,484 у 2023 році, що свідчить про стійку динаміку без значних коливань.

ТОВ «НОВА ЗОРЯ ДНІПРА» демонструє зниження рентабельності з 3,693 у 2020 році до 1,894 у 2022 році, але в 2023 році спостерігається відновлення до 2,374. Це може бути наслідком адаптації підприємства до змін ринкових умов.

ТОВ «САЛТІВСЬКИЙ М'ЯСОКОМБІНАТ» зазнав значного падіння рентабельності з 3,484 у 2020 році до 0,838 у 2022 році. Проте у 2023 році показник дещо покращився до 1,702, що може свідчити про заходи, спрямовані на підвищення ефективності бізнесу.

Загалом підприємства демонструють нестабільну динаміку рентабельності продажів, що може бути пов'язано з коливаннями ринку, зміною витратної частини або змінною ефективністю управлінських рішень.

Найвищу рентабельність у 2023 році має МК «ФАВОРИТ ПЛЮС» (3,181), що вказує на його відносну фінансову стабільність у порівнянні з іншими підприємствами.

ТОВ «АЛАН» та ТОВ «САЛТІВСЬКИЙ М'ЯСОКОМБІНАТ» демонструють значні коливання, що може свідчити про проблеми з контролем витрат або залежність від ринкових факторів.

ПАТ «БОГОДУХІВСЬКИЙ М'ЯСОКОМБІНАТ» має позитивну тенденцію до зростання рентабельності, що може свідчити про ефективність управлінських рішень.

Таким чином, показник рентабельності продажів є ключовим індикатором фінансової ефективності підприємств м'ясопереробної галузі, і його стабільне зростання свідчить про успішне управління витратами та продуктивністю.

Список використаних джерел:

1. М'ячин В.Г., Єфімов О.В. Обґрунтування вибору показників для діагностики фінансового стану підприємств та імовірності настання їх банкрутства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2018. Випуск 32. С. 94–99.

2. М'ячин В.Г., Алейнікова К.В. Сучасні та перспективні методи оцінки конкурентоспроможності інноваційних підприємств та конкурентоспроможності інноваційної продукції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2018. Випуск 22. С. 134–137.